

ЖЕРТВОДАВЦІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У 2013 РОЦІ

Від імени управи та Президії НТШ складаю щиро подяку жертводавцям, які відгукнулися на наш заклик надати допомогу для продовження наукової праці нашої найстаршої наукової установи — НТШ в Україні. У час, коли Україна була поділена між Росією та Австрією, з'являється задум створити НТШ як першу громадську інституцію, яка мала стати національною академією наук. Так було тоді у багатьох недержавних слов'янських країнах. Товариство постало 1873 р. у Львові як перша наукова українськомовна інституція України. Сприяли цьому українські діячі зі Східної України — Олександр Кониський, Дмитро Пильчиков, Михайло Жученко, а особливо Єлизавета Скоропадська-Милорадович, до яких долучилися 32 жертводавці з Галичини. Вони стали офіційними засновниками Товариства.

Появу НТШ з ентузіазмом сприйняла українська громадськість. У Товаристві для подальшого розгортання праці, передусім видавничої і навчання молоді, було згромаджено понад 13 добротинних фондів (Фонди П. Пелехина, Т. Дембицького, Д. Мордовця, О. Кониського, А. Бончевського та ін.), на базі яких НТШ розгортало свою діяльність і зробило вагомий внесок у розвиток національної науки. Так тривало до 1914 р. Під час Першої світової війни більша частина названих фондів, на жаль, втрачена, решта — 1939 р., коли у Товариства відібрали все майно, а 14 січня 1940 р. його ліквідовано. Тоді, як відомо, частина його членів на чолі з головою І. Раковським опинилась за кордоном і 1947 р. відновила НТШ у Західній Європі; частина, яка залишилася в Україні, припинила її, побоюючись за своє життя, а іншу було знищено (зникли безвісти Роман Зубик, Карло Коберський, Кость Левицький, Володимир Старосольський і Кирило Студинський).

1989 р. відроджується НТШ у Львові завдяки активним заходам професорів вишів і АН УРСР Романа Кучера, Ярослава Підстригача, Євгена Гладішевського, Володимира Панасюка, Олега Романова та інших, а також крайових товариств НТШ в Європі, США, Канаді та Австралії. Слід відзначити ініціативу тодішнього голови та секретаря НТШ Америки (США) Ярослава Падоху і Леоніда Рудницького, голови НТШ Канади Богдана Стебельського, які допомогли в науково-організаційному аспекті відродження Товариства і створили для діяльності НТШ у Львові (1991—1992) грошовий стабілізаційний фонд. Він понад 20 років слугував НТШ для наукової праці Товариства в Україні (з певними доповненнями) включно до 2010 р. За весь цей час НТШ, на жаль, не удостоїлось державної підтримки для своєї праці, незважаючи на всі звернення до уряду України різних каденцій, хоч Товариство було від початку і є досі установою, яка працює для національної науки. Державні чинники України не розуміють вагомості його праці і не підтримують НТШ (протягом 1990—2013 рр. Товариство провело десятки наукових конференцій, симпозіумів, академій, видало бл. 900 книжок, численні періодичні видання). Чи не соромно, щоби наукова установа, котра успішно діяла впродовж багатьох років і діє сьогодні (цього року НТШ святкує 140 років від заснування) у незалежній Україні, яка пережила різні режими, мала проблеми із фінансуванням? Чому таке мачушине трактування НТШ в Україні? — не відомо нікому...

Ще раз щиро дякую від імени управи та Президії НТШ за Ваше розуміння ролі і значення Товариства для національної культури і даровані гроші для продовження наукової праці матірнього НТШ в Україні.

Список осіб-жертводавців добротинних внесків для НТШ в Україні за 2013 р.:

Михайло Андрейчин — 500 грн.; **Богдан Андрушків** — 500 грн.; **Роман Базилевич** — 1000 грн.; **Григорій Возняк** — 500 грн.; **Богдан Головин** — 500 грн.; **Олександра Дацишин** — 500 грн.; **Ярослав Довгий** — 500 грн.; **Ольга Заставецька** — 500 грн.; **Мирон Кипріян** — 1500 грн.; **Богдан Ковалів** — 500 грн.; **Мирослава Ковбуз** — 500 грн.; **Любов Петрух** — 1000 грн.; **Роман Пляцко** — 500 грн.; **Богдан Посацький** — 2000 грн.; **Богдан Пташник** — 1000 грн.; **Михайло Саврук** — 1000 грн.; **Феодосій Стеблій** — 1000 грн.; **Олег Шаблій** — 1000 грн.

Усього на 20 вересня 2013 р. у касу НТШ надійшло 14 500 грн.

Дякую!

Олег КУПЧИНСЬКИЙ, голова НТШ в Україні